

Richtlijnen financiële voorwaarden

Fonds Nieuwe Doen

Versie : Actualisatie en update i.v.m. nieuwe AGV
Ingangsdatum : 5 februari 2025
Status : Definitief
Aantal pagina's : 16
Aantal bijlagen : 1
Auteurs : G. Eijkelenboom en A.G. van Mook

Voor akkoord : Het bestuur van de Stichting

Mevr. T. Siertsema, voorzitter

Mevr. H. Sanders, secretaris

Dhr. J.R.M.F. Cooijmans, penningmeester

INHOUDSOPGAVE

1	INLEIDING	3
1.1	DOELSTELLING VAN DIT DOCUMENT	3
1.2	BELANGRIJKE UITGANGSPUNTEN	3
1.3	OPBOUW VAN DIT DOCUMENT	3
2	RICHTLIJNEN TEN AANZIEN VAN DE LOOPTIJD VAN FINANCIERINGEN	4
3	RICHTLIJNEN TEN AANZIEN VAN DE KREDIETRENTE	4
3.1	RENTE OP UITSTAANDE MIDDELEN: VASTSTELLEN EUROPESE REFERENTIERENTE	4
3.2	RENTE OP UITSTAANDE MIDDELEN: VASTSTELLEN RENTEPERCENTAGE AAN LENINGNEMERS...	5
3.3	RENTE OP GERESERVEERDE MIDDELEN	7
3.4	RENTE FONDS ONTWIKKELKOSTEN ENERGIECOÖPERATIES GRONINGEN	7
4	OVERIGE RICHTLIJNEN	7
4.1	AANVULLENDE VOORWAARDEN FONDS ONTWIKKELKOSTEN ENERGIECOÖPERATIES GRONINGEN	8
5	KADER EN TOETSING MET BETREKKING TOT STAATSSTEUN	9
5.1	INLEIDING.....	9
5.2	STAATSSTEUNTOETS PER PROJECT	9
	BIJLAGE 1: RECENTE TARIEVENBLADEN BASISRENTE EN OPSLAGEN	17

1 Inleiding

1.1 Doelstelling van dit document

Dit document legt de richtlijnen vast van de Stichting Fonds Leefbaarheid, Zorg en Energie Groningen, handelend onder de naam Fonds Nieuwe Doen (hierna FND) voor de financiële voorwaarden die FND verbindt aan financieringen. Daarmee zorgt FND voor een transparante vaststelling van parameters en borgt FND ook goede verantwoording. Deze richtlijnen hebben betrekking op het Energiefonds Groningen, het Leefbaarheidsfonds Groningen, het Zorgfonds Groningen en het Fonds Ontwikkelkosten Energiecoöperaties Groningen.

1.2 Belangrijke uitgangspunten

- FND is als maatschappelijk fonds bedoeld voor projecten en initiatieven die ondanks een levensvatbare business case onvoldoende door de reguliere financieringsmarkt bediend (kunnen) worden. Dientengevolge kan het zijn dat FND rekening moet houden met onderscheidende financiële voorwaarden: lagere rentes, langere looptijden en/of hogere risicoprofielen. Tegelijkertijd geldt:
 - FND is een revolverend fonds: de bedoeling is om middelen meerdere malen uit te zetten. Té lange looptijden kan het revolverend karakter in gevaar brengen.
 - Rentebaten zijn een voorname inkomstenbron voor FND ten behoeve van de exploitatie van het fonds. Té lage rentes zorgen voor onvoldoende basis voor het in stand houden van het eigen vermogen.
 - Het fondsvermogen van FND bestaat uit publieke middelen die in beginsel terugkeren naar de provincie Groningen. In de weging van risico's dient door FND derhalve maximale zorgvuldigheid te worden betracht.
- Deze richtlijnen beperken zich tot de financiële voorwaarden van leningen.
- De volgende documenten vormen de basis voor deze richtlijnen:
 - Akte van oprichting van de FND, waarvan de akte is verleden te Groningen op 16 februari 2017 .
 - Investeringsreglement FND , vastgesteld op 20 augustus 2019 door het bestuur van FND en voor het laatst geactualiseerd op 21 juni 2023.
 - Intern procedurehandboek, vastgesteld op 1 januari 2022 door het bestuur van FND.

Externe documenten:

De volgende publicaties van de EU :

- Mededeling van de EC 2008/C 14/02 over (herziene) methode voor vaststelling van referentie- en disconteringspercentages, PbEU C 14/6 van 19 januari 2008.
- EU Verordening 2023/2831 d.d.13 december 2023 betreffende de toepassing en werking van de-minimissteun, PbEU L van 15 december 2023.
- EU Verordening Nr. 651/2014 d.d. 17 juni 2014 betreffende de Algemene Groepsvrijstelling, PbEU L 187/1 van 26 juni 2014, inclusief alle aanpassingen tot en met EU Verordening 2023/1315 d.d. 23 juni 2023, PbEU L 167/1 van 30 juni 2023.

1.3 Opbouw van dit document

Het document gaat in op de volgende elementen:

- Richtlijnen ten aanzien van de looptijd van financieringen
- Richtlijnen ten aanzien van kredietrente
- Overige richtlijnen
- Kader en toetsing met betrekking tot staatssteun

2 Richtlijnen ten aanzien van de looptijd van financieringen

De gewenste c.q. vereiste looptijd van financieringen zal per project verschillend zijn. FND hanteert bij het vaststellen van de looptijd de volgende uitgangspunten:

- Teneinde een maximale revolverende factor te bewerkstelligen zet FND in op een zo kort mogelijke looptijd doch maximaal 15 jaar voor het Energiefonds Groningen en het Fonds Ontwikkelkosten Energiecoöperaties Groningen.
- Voor het Leefbaarheidsfonds Groningen en het Zorgfonds Groningen geldt een maximale looptijd van 20 jaar.
- Voor het Fonds Ontwikkelkosten Energiecoöperaties Groningen geldt een maximale looptijd van 3 jaar.
- Geldleners zijn bevoegd tot het vervoegd aflossen van de gehele uitstaande hoofdsom op ieder moment gedurende de looptijd van de Lening. Voor leningen die meer dan € 1 miljoen bedragen geldt dat de lening na een looptijd van 5 jaar geheel boetevrij vervoegd mag worden afgelost en tussentijdse gedeeltelijke aflossing boetevrij per jaar mogelijk is tot maximaal 20% van de oorspronkelijke hoofdsom. Indien er bij leningen van meer dan € 1 miljoen tussentijds een gedeeltelijke vervoegde aflossing plaats zal vinden die groter is dan 20% van de oorspronkelijke hoofdsom, dan is FND bevoegd om een boeterente in verband met voortijdige vervoegde aflossing in rekening te brengen.
- FND heeft de bevoegdheid om bij extra en/of algehele voortijdige aflossing een boeterente in rekening te brengen bij geldleners.
- Indien wenselijk neemt FND voorwaarden op in de financieringsovereenkomst met betrekking tot verplichte vervoegde aflossing.
- Voor lichte financieringen gelden standaard aflossingstermijnen die worden vastgesteld in een daartoe bestemde Regeling Lichte Financieringen.
- De fondsmanager stuurt op een (gewogen) gemiddelde looptijd over het totale projectportfolio (afgesloten en kansrijke projecten) van 10 jaar, zijnde de looptijd die in de meerjarenbegroting als aanname geldt.

3 Richtlijnen ten aanzien van de kredietrente

3.1 Rente op uitstaande middelen: vaststellen Europese referentierente

Uitgangspunt voor de leningen vormt, conform het Investeringsreglement van FND, dat de uitgezette middelen een marktconform rendement opleveren. Dat geeft een indicatie van de rente die zou moet worden berekend, waarbij echter tegelijkertijd het volgende moet worden aangetekend:

- FND is in het leven geroepen om te voorzien in een financieringsbehoefte die thans niet wordt voorzien door reguliere financiers.
- FND weegt het te genereren maatschappelijk rendement (vitaliteit leefomgeving, duurzame energie, innovatie en gerelateerde werkgelegenheid) op kwalitatieve wijze mee in de finale bepaling van het rentepercentage, hetgeen private financiers normaal gesproken niet doen.

Om de marktconformiteit te kunnen bepalen, hanteert FND voor het vaststellen van de kredietrente de Mededeling van de EC 2008/C 14/02 over (herziene) methode voor vaststelling van referentie- en disconteringspercentages:

- Het rentetarief dat FND hanteert bij haar financieringen bestaat uit:
 1. Referentierente, zoals bijgehouden op de website van de Europese Commissie op deze plek: https://competition-policy.ec.europa.eu/state-aid/legislation/reference-discount-rates-and-recovery-interest-rates/reference-and-discount-rates_en.
 2. Opslagen conform Mededeling EC 2008/C 14/02.
 3. Indien van toepassing en vanuit de staatssteun regels mogelijk een opslag bij achterstelling van de door FND verstrekte lening.

In onderstaande matrix uit de Mededeling van de EC 2008/C 14/02 over (herziene) methode voor vaststelling van referentie- en disconteringspercentages is aangegeven welke opslagen dienen te worden toegepast, afhankelijk van de rating van de betrokken onderneming en de geboden zakelijke zekerheden.

Opslagen voor leningen in basispunten			
Ratingcategorie	Zekerheidstelling		
	Hoog	Normaal	Laag
Zeer goed (AAA-A)	60	75	100
Goed (BBB)	75	100	220
Bevredigend (BB)	100	220	400
Zwak (B)	220	400	650
Slecht/Financiële moeilijkheden (CCC en lager)	400	650	1 000 (!)

In het geval van een risicodragende lening wordt de referentierente berekend door de door de Europese Commissie vastgestelde basisrente te vermeerderen met de opslag die voortvloeit uit de zekerheden en rating die een trap lager is dan de rating van de doelonderneming op grond van de Mededeling rentes (conform de beschikking van de Europese Commissie van 6 juli 2010 inzake de maatregel "KfW-Kapital für Arbeit und Investitionen"). Bijvoorbeeld: voor een risicodragende lening met een rating BBB en een normale zekerheid, moet in plaats van een opslag van 100 punten, een opslag van 220 punten gehanteerd worden (deze opslag correspondeert met de opslag voor een concurrente lening aan een onderneming met rating BB en een normale zekerheid).

3.2 Rente op uitstaande middelen: vaststellen rentepercentage aan leningnemers

Voor het vaststellen van de rente die FND aan leningnemers in rekening brengt wordt bij aanvang een andere methodiek gehanteerd dan die voor de Europese Referentierente.

- Het rentetarief dat FND hanteert bij haar financieringen bestaat uit:
 1. Basisrente
 2. Risico-opslag
 3. Rentevast-opslag
 4. Indien van toepassing en vanuit Staatssteun oogpunt toegestaan: Opslag bij achterstelling van de door FND verstrekte lening
- Het rentetarief staat vast voor de gehele looptijd van de financiering.

- De rente wordt berekend over het uitstaande saldo en op jaarbasis, te betalen per maand, kwartaal of jaar achteraf. (Ter berekening van de rente wordt een jaar gesteld op driehonderd zestig (360) dagen en een maand op dertig (30) dagen).
- FND is gerechtigd af te wijken van dit (uit staatssteunoptiek) marktconforme renteniveau als bedoeld in de Mededeling EC 2008/C 14/02 indien zij daar gemotiveerd aanleiding toe ziet. Dan ontstaat er doorgaans staatssteun in de vorm van een lagere rente dan de marktconforme rente. Dit voordeel wordt gekwantificeerd met een zogeheten netto contante waarde berekening van het bruto steunequivalent. Dat levert binnen een lening een nominaal steunbedrag op, in lijn met artikel 5 van de AGVV. Deze staatssteun moet vervolgens rechtmatig geborgd worden onder één van de mogelijkheden uit hoofdstuk 5 van deze Richtlijnen.
- Indien als gevolg van het gehanteerde rentepercentage de Europese Commissie oordeelt dat er sprake is van ongeoorloofde staatssteun (zie hoofdstuk 5), dan zal in ieder geval het rentepercentage door FND worden gecorrigeerd en met terugwerkende kracht van toepassing zijn op de financiering.
- Bovenstaande is mede afhankelijk van de uitkomsten van het oordeel van de Europese Commissie, waarbij het mogelijk is dat er verdere maatregelen getroffen moeten worden.

Vaststelling basisrente

- De basisrente wordt vastgesteld conform de door FND aan de provincie Groningen te betalen rente.
- Er wordt een minimum basisrente van 0,7% gehanteerd, hetgeen gelijk is aan de minimum-rente die FND verschuldigd is aan de provincie voor de aan FND uitgekeerde fondsmiddelen.

Vaststelling risico-opslag

De risico-opslag wordt bepaald door de lengte van de looptijd en het risicoprofiel van een project (aanwezigheid van zekerheden). Omwille van de eenvoud wordt het volgende ratingsysteem als uitgangspunt gehanteerd:

Risico-opslag		
Rating	Categorie	Opslagbasispunten
1	Voldoende zekerheden en looptijd < 7 jaar	*2*
2	Voldoende zekerheden en looptijd < 7 jaar	**2**
3	Onvoldoende zekerheden en looptijd > 7 jaar	***2***

Vaststelling rentevast-opslag

FND werkt niet met variabele rentetarieven maar stelt de rente eenmalig vast bij het aangaan van de financiering. Daarbij hanteert FND de volgende rentevast-opslag die afhankelijk is van de looptijd van een project:

Rentevast-opslag	
Rentevast-periode	Opslagbasispunten
1-5 jaar	#2##
6-10 jaar	##2###
11-15 jaar	###2####

Opslag bij risicodragende leningen

Het fonds kan in voorkomende gevallen een risicodragende lening verstrekken, voor zover dit passend is binnen de geldende staatssteunkaders. Afhankelijk van het risicoprofiel van de financiering kan FND een additionele opslag hanteren van nul tot 500 basispunten.

Aandachtspunten:

- Basisrente, risico-opslag en rentevast-opslag worden in beginsel één keer per kwartaal aangepast en stilzwijgend verlengd zolang geen aanpassing heeft plaatsgevonden. De fondsmanager kan het bestuur van FND voorstellen de basisrente en/of opslagtarieven tussentijds aan te passen indien hij/zij hiertoe aanleiding ziet.
- Voor aanpassing van basisrente en opslagtarieven legt de fondsmanager een voorstel ter goedkeuring voor aan het bestuur.
- Meest recente Tarievenbladen zijn toegevoegd in Bijlage 1.
- Voor lichte financieringen geldt een afwijkende rentesystematiek die is vastgesteld in de daartoe bestemde Regeling Lichte Financieringen.
- Het bestuur heeft de ruimte om van bovenstaande opslagsystematiek beargumenteerd af te wijken, voor zover binnen de grenzen van het staatssteunrecht toegestaan.

3.3 Rente op gereserveerde middelen

Binnen een financieringsovereenkomst wordt standaard een bepaling opgenomen dat de overeenkomst eindigt wanneer niet binnen een bepaalde termijn een betalingsverzoek is gedaan aan FND en daarbij aan alle opschortende voorwaarden is voldaan. Doorgaans wordt deze termijn op één jaar gesteld. Dit impliceert dat FND een leenbedrag maximaal één jaar in depot houdt: andere projecten kunnen geen aanspraak maken op deze middelen.

FND behoudt zich het recht voor om een depotrente te rekenen over het gereserveerde bedrag:

- FND besluit per project tot het al dan niet instellen van depotrente voor de gehele of voor een deel van de reserveringstermijn.
- De depotrente wordt per project vastgesteld. Als richtlijn geldt de basisrente + * opslagpunten (=laagste rating categorie).
- Afspraken omtrent depotrente worden in de financieringsovereenkomst vastgelegd.

3.4 Rente Fonds Ontwikkelkosten Energiecoöperaties Groningen

De rente voor leningen die worden afgesloten binnen het Fonds Ontwikkelkosten Energiecoöperaties Groningen bedraagt 1,2% vast.

4 Overige richtlijnen

Voor een eenduidige vaststelling van financiële voorwaarden maakt FND gebruik van een formulier vaststelling financiële voorwaarden (zie Intern procedurehandboek voor een format). Daarbij spelen naast looptijd en rente ook de volgende parameters een rol:

- Bedrijfsfinanciering versus projectfinanciering: FND geeft de voorkeur aan financiering van een 'schone' projectentiteit, die louter gericht is op het uitvoeren van de door FND gefinancierde activiteit. FND sluit bedrijfsfinanciering niet uit, maar zal in dat geval specifiekere aandacht besteden aan de kredietwaardigheid van de onderneming, de invloed van het project en de financiering op de kaspositie van de onderneming en zal maximaal

borgen dat de middelen ten goede komen aan deze activiteit. Bij lichte financiering is altijd sprake van bedrijfsfinanciering. Hiervoor vindt normaal gesproken geen extra kredietwaardigheidsstoets plaats, tenzij de fondsmanager daar aanleiding toe ziet.

- Aflossingsvrije periode: FND is gerechtigd een aflossingsvrije periode toe te passen binnen een financiering, om de liquiditeit en/of solvabiliteit van een project op een aanvaardbaar niveau te krijgen.
- Zekerheden: FND zal bij iedere financiering streven naar maximale zekerheden in de vorm van hypotheekrecht (indien mogelijk). Indien voor het welslagen van een project noodzakelijk kan FND besluiten om zonder zekerheden te financieren dan wel risicodragend (mits dit niet leidt tot ongeoorloofde staatssteun) te financieren.

In de financieringsovereenkomst zal FND verder onder meer bepalingen opnemen ten aanzien van:

- (Opschortende) voorwaarden: In de financieringsovereenkomst wordt een opsomming van voorwaarden gegeven waaraan de initiatiefnemer moet voldoen voordat hij de middelen van de financiering krijgt uitgekeerd. Voor een deel betreffen dit voorwaarden in de vorm van documenten die reeds deel uitmaken van de financieringsaanvraag: aan deze voorwaarden is dan reeds voldaan. Wat resteert zijn opschortende voorwaarden: bij een betalingsverzoek zal FND pas tot uitkering overgaan als aan al deze voorwaarden is voldaan.
- Rapportageverplichtingen: bij reguliere financieringen wordt van de initiatiefnemer een jaarrekening gevraagd en eventuele aanvullende informatie op basis waarvan kan worden bepaald hoeveel energie is bespaard en/of opgewekt. Bij lichte financieringen geldt geen rapportageplicht.

4.1 Aanvullende voorwaarden Fonds Ontwikkelkosten Energiecoöperaties Groningen

De coöperatie meldt bij de FND-fondsmanager zodra bekend is wanneer Financial Close zal worden bereikt en wanneer kapitaal beschikbaar wordt om de lening terug te betalen. De coöperatie meldt daarbij welke kosten nog verwacht worden en wanneer de eindstand van de lening kan worden opgemaakt. Zodra investeringskapitaal beschikbaar komt, betaalt de coöperatie de lening terug met afgesproken rente.

Als uit een melding of rapportage blijkt dat het project niet meer haalbaar is, wordt met de coöperatie eerst gekeken of het project echt gestaakt wordt of eventueel op een later tijdstip weer opgepakt zou kunnen worden. Als het project nog een toekomstige kans van slagen heeft, wordt de waarde van het project bepaald en de stand van de lening vastgesteld. Het project en de ontwikkellening worden dan gepauzeerd tot de belemmeringen zijn opgelost. Vervolgens wordt er jaarlijks gekeken wat kan worden gedaan om het project weer op te pakken.

De coöperatie kan het project met lening overdragen aan een andere initiatiefnemer, als deze ook voldoet aan de voorwaarden van het Fonds Ontwikkelkosten Energiecoöperaties Groningen. Als het project wordt geliquideerd, dan wordt de lening zo veel mogelijk afgelost. Als het project geen (ontwikkel)waarde meer heeft, kan (het restant van) de lening na verzoek worden kwijtgescholden.

5 Kader en toetsing met betrekking tot staatssteun

5.1 Inleiding

FND richt zich primair op financiering van economisch levensvatbare businesscases van initiatiefnemers die vanuit reguliere financieringskanalen niet of niet in voldoende mate in aanmerking komen voor financiering. Er is sprake van suboptimale investeringssituaties waaraan marktfalen ten grondslag ligt. Dit marktfalen legitimeert de inzet van publieke middelen bij deze projecten.

Als de rente op een lening uit staatssteunoptiek een marktconforme rente heeft, is er geen sprake van staatssteun. In hoofdstuk 3 staat uitgelegd hoe dit marktconforme tarief wordt berekend. Soms rolt daar een relatief hoge rente uit en kan het een overweging zijn voor de levensvatbaarheid van het project om een lagere rente af te spreken. Bij een eventuele rentekorting kan er wel sprake zijn van staatssteun. Deze staatssteun moet dan voldoen aan de spelregels die in dit hoofdstuk staan beschreven en kan dan rechtmatig verstrekt worden. Staatssteun is immers niet volstrekt verboden, het moet wel (als er sprake is van staatssteun) rechtmatig geborgd worden. FND borgt dat elke financiering die verstrekt wordt vanuit FND te allen tijde voldoet aan de eisen zoals gesteld door de Europese staatssteunregels.

Het Fonds Ontwikkelkosten Energiecoöperaties Groningen bevat een mogelijkheid tot kwijtschelding van het leenbedrag als een project uiteindelijk niet wordt gerealiseerd. Uit staatssteunoptiek is kwijtschelding een bijzondere bepaling, de Europese Commissie schakelt dat gelijk met subsidie. Voor dit fonds geldt dan ook dat het leenbedrag het subsidiebedrag is.

In dit hoofdstuk wordt nader uitgewerkt op welke wijze FND voor iedere voorgenomen financiering uit één van de drie fondsen (a) toetst of er sprake is van staatssteun en, zo ja, (b) aan welke voorwaarden de voorgenomen financiering dient te voldoen zodat de staatssteun als geoorloofd kan worden aangemerkt. Hiertoe wordt gebruik gemaakt van de volgende staatssteunvrijstellingsverordeningen:

- de Algemene Groepsvrijstellingsverordening (AGVV, EU 651/2014 en de daarop volgende aanpassingen tot en met EU 2023/1315 d.d. 23 juni 2023); en
- de 'de- minimisvrijstellingverordening' (EU 2023/2831).

5.2 Staatssteuntoets per project

Bij financiering vanuit FND wordt een staatssteuntoets gevolgd die bestaat uit de volgende 3 stappen:

- Stap 1: Bepalen of de financiering marktconform is op basis van hoofdstuk 3:
- > Is het antwoord 'ja', dan is er geen sprake is van staatssteun en is verdere toetsing niet nodig
 - > Is het antwoord 'nee', dan volgt Stap 2
- Stap 2: Bepalen of voldaan wordt aan de voorwaarden van de AGVV:
- > Is het antwoord 'ja', dan is de staatssteun geoorloofd
 - > Is het antwoord 'nee', dan volgt Stap 3
- Stap 3: Bepalen of voldaan wordt aan de voorwaarden van de de-minimisverordening:
- > Is het antwoord 'ja', dan is de steun geoorloofd
 - > Is het antwoord 'nee', dan is de staatssteun niet geoorloofd en kan de financiering geen voortgang vinden.

Deze drie stappen worden hieronder nader uitgewerkt.

Stap 1: Toetsing marktconformiteit

Om te bepalen of de voorgenomen financieringsrente marktconform is dient deze te worden vergeleken met de referentierente op grond van de 'Mededeling van de Commissie over de herziening van de methode waarmee de referentie- en disconteringspercentages worden vastgesteld (2008/C 14/02)', plus de gehanteerde opslagen uit deze Mededeling zoals omschreven in hoofdstuk 3. Is de voorgenomen financieringsrente hoger dan of gelijk aan de referentierente (inclusief opslagen), dan is de financiering marktconform en is er geen sprake van staatssteun. Dan hoef je dus ook niet naar stap 2 of 3.

Stap 2: Toetsing aan AGVV

De Algemene Groepsvrijstellingsverordening (AGVV) biedt ruimte om voor verschillende categorieën geoorloofde, niet-marktconforme financiersinstrumenten zoals leningen in te zetten, mits aan specifieke voorwaarden wordt voldaan.

In onderstaande tabellen staan de AGVV-categorieën opgesomd die voor het Energiefonds, Leefbaarheidsfonds, Zorgfonds en Fonds Ontwikkelkosten Energiecoöperaties in aanmerking komen. Om voor financiering in aanmerking te komen moet aan alle voorwaarden van het van toepassing zijnde AGVV-artikel worden voldaan. De genoemde aanmeldingsdrempels worden niet overschreden. Daarnaast moet uiteraard aan de voorwaarden van hoofdstuk I AGVV en de voorwaarden van het Investeringsreglement FND worden voldaan.

Als staatssteun wordt verleend met toepassing van een AGVV-steuncategorie die niet in deze richtlijnen is verwerkt, dan zal FND ervoor zorgdragen dat daarvan een ad hoc kennisgeving aan de Europese Commissie wordt gedaan en zal FND beargumenteerd aangeven welke steuncategorie zij van toepassing verklaart.

Hieronder staan in een tabel de AGVV-artikelen samengevat, inclusief de belangrijkste randvoorwaarden.

AGVV artikel:	Max. steun %	Kenmerken:
14. Regionale steun	10% - 30%	Alleen in steunkaartgebied, ook voor grote bedrijven
17. MKB steun	10% - 20%	In heel Groningen, alleen voor MKB
22. Starterssteun	rentevrij	Alleen voor startende bedrijven (maximaal 5 jaar oud)
38. Energiebesparing	30% - 65%	Voor energiebesparingsmaatregelen niet in gebouwen
39. Gebouwen	rentevrij	Voor energiebesparingsmaatregelen in gebouwen
41. Opwek duurzaam	45% - 65%	Voor investeringssteun voor duurzame energie
49. Milieustudies	60% - 80%	Alleen voor energiecoöperaties: leenbedrag is subsidie
53. Cultuur en natuur	Zie hieronder	Mag voor investeren en exploiteren
55. Multifunctioneel	Zie hieronder	Alleen voor investeringssteun
56. Lokale infrastructuur	Zie hieronder	Alleen voor investeringssteun

Hieronder kijken we naar deze AGVV-artikelen in meer detail:

Artikel 14 AGVV: Regionale investeringssteun

- Doelgroep: alle soorten ondernemingen (groot en klein, maar alleen van toepassing in het zogeheten steunkaartgebied in de provincie Groningen. Dit zijn geografisch geselecteerde gebieden, zoals vastgelegd in twee beschikkingen van de Europese Commissie:
 - [SA.100273](#) van 27 januari 2022, en
 - [SA.105305](#) van 13 februari 2023

- De begunstigde dient te bevestigen dat hij in de twee jaar vóór de steunaanvraag geen verplaatsing heeft uitgevoerd naar de vestiging waar de initiële investering waarvoor steun wordt gevraagd, zal plaatsvinden, en zegt toe dat niet te zullen doen in de twee jaar na voltooiing van de initiële investering waarvoor steun wordt gevraagd. In de AGVV is een definitie van verplaatsing opgenomen.
- In aanmerking komende kosten zijn één of meer van de volgende kosten:
 - a) de kosten van investeringen in materiële en immateriële activa; of
 - b) de geraamde loonkosten van als gevolg van een initiële investering gecreëerde banen, berekend over een periode van twee jaar; of
 - c) een combinatie van een deel van de in punten a) en b) bedoelde kosten, die echter niet het bedrag uit punt a) of b) overschrijdt, als dit hoger is.
- De activa zijn nieuw, behalve bij mkb's en voor de overname van een vestiging.
- Voor een mkb is financiering van een initiële investering mogelijk, zoals gedefinieerd in de AGVV, verband houdend met: de oprichting van een nieuwe vestiging of uitbreiding van de capaciteit van een bestaande vestiging, diversificatie of fundamentele wijziging van het productieproces of bij overname van activa die behoren tot een vestiging die is gesloten of anders gesloten zou zijn.
- Nadat de investering is voltooid, blijft deze gedurende ten minste vijf jaar of, in het geval van mkb's, drie jaar in het betrokken gebied behouden. Een en ander staat er niet aan in de weg dat installaties of uitrusting die in deze periode verouderd of defect raken, worden vervangen, op voorwaarde dat de economische activiteiten gedurende de minimumperiode in het bewuste gebied behouden blijven.
- Voor grote ondernemingen mag het enkel gaan om een initiële investering ten behoeve van een nieuwe economische activiteit in het steunkaartgebied binnen de provincie Groningen.
- Steunintensiteit (uitgedrukt in netto contante waarde van het bruto subsidie equivalent, gedeeld door de subsidiabele kosten):
 - voor kleine onderneming: maximaal 30% van de geplande investering
 - voor middelgrote onderneming: maximaal 20% van de geplande investering
 - voor grote ondernemingen: 10% van de geplande investering
- Voor grote investeringsprojecten (waar de in aanmerking komende uitgaven meer dan € 50 miljoen bedragen) geldt een maximum steunintensiteit van 10% voor alle ondernemingen, dus ook voor mkb.
- De maximale nominale investeringssteun en rekening houdend met eventuele staatssteun uit andere publieke bronnen bedraagt € 8,25 miljoen.

Artikel 17 AGVV: MKB-steun

- Doelgroep: MKB volgens definitie bijlage I AGVV:
 - minder dan 250 werknemers, en
 - omzet van maximaal € 50 mln. of balanswaarde van max. € 43 mln.
- In aanmerking komende kosten zijn één of meer van de volgende kosten:
 - a) kosten van investeringen in materiële en immateriële activa ten behoeve van de oprichting van een nieuwe vestiging of uitbreiding van een bestaande vestiging, diversificatie of fundamentele wijziging van het productieproces of bij verwerving van activa die behoren tot een vestiging die is gesloten of anders gesloten zou zijn; of
 - b) de geraamde loonkosten voor rechtstreeks door het investeringsproject gecreëerde banen, berekend over een periode van twee jaar; of
 - c) een combinatie van een deel van de in punten a) en b) bedoelde kosten, die echter niet het bedrag uit punt a) of b) overschrijdt, als dit hoger is.
- De immateriële activa voldoen aan elk van de volgende voorwaarden:
 - a) zij worden uitsluitend in de steun ontvangende vestiging gebruikt;
 - b) zij kunnen worden afgeschreven;

- c) zij worden op marktvoorwaarden aangekocht van derden zonder banden met de koper, en
- d) zij behoren ten minste drie jaar tot de activa van de steun ontvangende onderneming.
- Steunintensiteit (uitgedrukt in bruto subsidie equivalenten):
 - voor kleine ondernemingen: maximaal 20% van de geplande investering
 - voor middelgrote ondernemingen: 10% van de geplande investering
- De maximale nominale investeringssteun en rekening houdend met eventuele staatssteun uit andere publieke bronnen bedraagt € 8,25 miljoen.

Artikel 22 AGVV: Starterssteun

- Doelgroep: kleine ondernemingen volgens definitie bijlage I AGVV en artikel 22, lid 2, AGVV:
 - minder dan 50 werknemers
 - omzet van maximaal € 10 mln. of balanswaarde van max. € 10 mln.
 - minder dan vijf jaar geregistreerd
 - nog geen winst uitgekeerd
 - niet-beursgenoteerd
 - zij heeft niet de activiteit van een andere onderneming overgenomen;
 - zij is niet ontstaan uit een concentratie.
- In aanmerking komende steun (binnen het kader van FND): rentekortingen, leningen en quasi-eigen-vermogen (inclusief mezzanine, niet-gegarandeerde en risicodragende leningen).
- Maximale looptijd lening is 10 jaar voor nominaal bedrag van maximaal € 1,1 miljoen, of € 1,65 miljoen als de starter gevestigd is in een steungebied (zie toelichting artikel 14 AGVV).
- Rentekorting mag uit staatssteunoptiek maximaal zijn, rentevrije leningen zijn dus mogelijk.

Artikel 38 AGVV: Investeringssteun ten behoeve van energie-efficiëntiemaatregelen (niet in gebouwen):

- Doelgroep: alle ondernemingen
- In aanmerking komende investeringen: investeringen die leiden tot extra energiebesparing ten opzichte van het wettelijk minimum, met uitzondering van gebouwen.
- De in aanmerking komende kosten zijn de bijkomende investeringskosten die nodig zijn om het hogere niveau aan energie-efficiëntie te behalen. Zij worden vastgesteld door de investeringskosten te vergelijken met die van het nulscenario dat zich zonder de steun zou voordoen.
- Steunintensiteit (uitgedrukt in bruto subsidie equivalenten): 30% van de in aanmerking komende kosten. Vervolgens geldt een opslag van 20% bij kleine ondernemingen en 10% bij middelgrote ondernemingen. En additioneel daarop kan voor de gebieden in Groningen die zijn aangemerkt als steungebied (zie toelichting artikel 14 AGVV) 5% extra steun worden verstrekt. Een kleine onderneming in een steunkaartgebied kan dus 30% +20% +5% = 55% steun ontvangen.
- De maximale nominale investeringssteun en rekening houdend met eventuele staatssteun uit andere publieke bronnen bedraagt € 30 miljoen.

Artikel 39 AGVV: Investeringssteun voor energie-efficiëntieprojecten in gebouwen:

- Doelgroep: alle ondernemingen
- In aanmerking komende investeringen: investeringen in gebouwen die leiden tot extra energiebesparing ten opzichte van het wettelijk minimum

- In aanmerking komende kosten: de investeringskosten voor de verbetering van de energie-efficiëntie van een gebouw, zoals isolatie of het installeren van duurzame energie opwekking.
- De steun mag ook investeringen bevatten voor een of meer van de volgende maatregelen:
 - de installatie van geïntegreerde on-site installaties voor hernieuwbare energie waarmee elektriciteit, warmte of koude wordt geproduceerd, met inbegrip van maar niet beperkt tot fotovoltaïsche panelen en warmtepompen;
 - de installatie van uitrusting voor de opslag van de energie die in on-site installaties voor hernieuwbare energie wordt geproduceerd. De uitrusting voor opslag haalt op jaarbasis ten minste 75 % van zijn energie uit rechtstreeks aangesloten installaties voor de opwekking van hernieuwbare energie;
 - investeringen in de aansluiting op een energie-efficiënt systeem voor stadsverwarming en/of -koeling en bijbehorende uitrusting;
 - de aanleg en installatie van oplaadinfrastructuur voor gebruik door de gebruikers van het gebouw, en daarbij behorende infrastructuur, zoals leidingen, indien de parkeerplaatsen ofwel in pandig zijn of fysiek aan het gebouw grenzen;
 - de installatie van uitrusting voor digitalisering van het gebouw, met name om de gereedheid voor slimme toepassingen te vergroten.
 - investeringen in groendaken en uitrusting voor het opvangen en gebruiken van regenwater.
- De steun wordt toegekend in de vorm van een lening aan de eigenaren of huurders van het gebouw, in de vorm van hogere financieringsvolumes, lagere zekerheidsvereisten en/of lagere rentetarieven.
- De terugbetaling door de eigenaren van gebouwen aan het energie-efficiëntiefonds of andere financiële intermediair gebeurt ten minste tegen de nominale waarde van de lening.
- De lening dient als hefboom voor bijkomende investeringen van private investeerders, die tenminste 30% van de totale financiering voor het energie-efficiëntieproject voor hun rekening moeten nemen. De maximale financiering uit het Energiefonds bedraagt dus 70% van de investeringskosten.
- Op grond van dit artikel wordt geen steun toegekend voor investeringen om te voldoen aan Unienormen die zijn vastgesteld en van kracht zijn. Wel kan er steun worden toegekend voor investeringen om te voldoen aan Unienormen die zijn vastgesteld maar nog niet van kracht zijn.
- Steun voor de installatie van met fossiele brandstoffen gestookte energie-uitrusting, met inbegrip van aardgas, is niet toegestaan op grond van dit artikel.
- De nominale waarde van de lening of het gegarandeerde bedrag bedraagt maximaal € 25 miljoen per eindbegunstigde en per project.

Artikel 41 AGVV: Investeringssteun ter bevordering van energie uit hernieuwbare energiebronnen

- Doelgroep: alle ondernemingen
- In aanmerking komende investeringen: investeringen in nieuwe installaties die nodig zijn om de productie van energie uit hernieuwbare energiebronnen te bevorderen (zijnde: windenergie, zonne-energie, aerothermische, geothermische, hydrothermische energie en energie uit de oceanen, waterkracht, biomassa, stortgas, rioolwaterzuiveringsgas, biogas productie van groene waterstof. Voor biobrandstoffen gelden aanvullende eisen. Ook investeringssteun voor opslag van duurzame energie is mogelijk, evenals investeringssteun ter bevordering van energie uit hernieuwbare waterstof en uit hoogrenderende warmtekrachtkoppeling. Nadere details over afbakening van dit soort steun staat uitgebreid in de AGVV.
- Steunintensiteit (uitgedrukt in bruto subsidie equivalenten):

- maximaal 45% van de in aanmerking komende kosten voor grote ondernemingen
- maximaal 55% van de in aanmerking komende kosten voor middelgrote ondernemingen
- maximaal 65% van de in aanmerking komende kosten voor kleine ondernemingen
- De maximale nominale investeringssteun en rekening houdend met eventuele staatssteun uit andere publieke bronnen bedraagt € 30 miljoen.

Artikel 49 AGVV: Steun voor milieustudies en milieu-consultancydiensten.

- Alleen van toepassing op: Fonds Ontwikkelkosten Energiecoöperaties Groningen
- Steun ten behoeve van studies of consultancydiensten, met inbegrip van energieaudits, die rechtstreeks verband houden met duurzame investeringen.
- In aanmerking komende kosten: kosten voor het realiseren van haalbaarheidsstudies, opstellen businesscases, leges en voorbereidingskosten, kosten voor het opstellen en indienen van SDE/SCE-subsidie-aanvragen, kosten samenhangend met het opstellen en indienen van financieringsaanvragen, aansluitkosten bij netwerkbeheerders en inzet van vrijwilligers, allen ten behoeve van het Ontwikkelproject waarmee lokaal eigenaarschap van wind- en/of zonneprojecten in de directe omgeving wordt gerealiseerd.
- Het leenbedrag vormt het steunbedrag.
- De steunintensiteit bedraagt ten hoogste 60% van de in aanmerking komende kosten.
- De steunintensiteit kan met 20%-punten worden verhoogd bij studies of consultancydiensten voor rekening van kleine ondernemingen en met 10%-punten bij studies voor rekening van middelgrote ondernemingen.
- Aan ondernemingen wordt geen steun toegekend voor energieaudits die worden uitgevoerd op grond van artikel 8, lid 4, van Richtlijn 2012/27/EU, tenzij de energieaudit bovenop de op grond van die richtlijn verplichte energieaudit komt.
- Doelgroep: rechtspersoon, samenwerkingsverband van rechtspersonen of samenwerkingsverband van natuurlijke personen, naar Nederlands recht met volledige rechtsbevoegdheid, gericht op lokale participatie in energieprojecten in de provincie Groningen.

Artikel 53: Steun voor cultuur en instandhouding van het erfgoed

- Doelgroep: alle ondernemingen
- Steun kan worden toegekend voor de volgende culturele doelstellingen en activiteiten:
 - a) musea, archieven, bibliotheken, kunstcentra en cultuurcentra of artistieke of culturele locaties, theaters, bioscopen, operahuizen, concerthallen, andere live-performanceorganisaties, cinematografische erfgoedinstellingen, en andere vergelijkbare artistieke en culturele infrastructuurvoorzieningen, organisaties en instellingen;
 - b) materieel erfgoed, waaronder alle vormen van roerend of onroerend cultureel erfgoed en archeologische sites, monumenten, historische locaties en gebouwen; natuurerfgoed met een rechtstreekse band met cultuurerfgoed of indien dit door de bevoegde overheidsinstanties van een lidstaat formeel is erkend als cultuur- of natuurerfgoed;
- De steun kan de vorm hebben van investeringssteun voor materiële en immateriële activa, met inbegrip van steun voor de bouw of modernisering van cultuurvoorzieningen.
- In het geval van investeringssteun is het steunbedrag niet hoger dan het verschil tussen de in aanmerking komende kosten en de exploitatiewinst van de investering. De exploitatiewinst wordt in mindering gebracht op de in aanmerking komende kosten, hetzij vooraf op basis van redelijke prognoses, hetzij via een terugvorderingsmechanisme. De exploitant van de infrastructuur mag een redelijke winst behouden over de betrokken periode.

- De maximale nominale investeringssteun en rekening houdend met eventuele staatssteun uit andere publieke bronnen bedraagt € 165 miljoen.

Artikel 55: Steun voor sportinfrastructuur en multifunctionele recreatieve infrastructuur.

- Doelgroep: alle ondernemingen
- In aanmerking komende investeringen: investeringen in materiële en immateriële activa met betrekking tot de bouw of modernisering van sportinfrastructuur en multifunctionele recreatieve infrastructuur.
- Het steunbedrag is niet hoger dan het verschil tussen de in aanmerking komende kosten en de exploitatiewinst van de investering. De exploitatiewinst wordt in mindering gebracht op de in aanmerking komende kosten, hetzij vooraf op basis van redelijke prognoses, hetzij via een terugvorderingsmechanisme.
- Toegang tot de sportinfrastructuur of multifunctionele recreatieve infrastructuur dient open te staan voor meerdere gebruikers en wordt op transparante en niet-discriminerende basis verleend.
- Steunintensiteit (uitgedrukt in bruto subsidie equivalenten): maximaal 80% van de in aanmerking komende kosten (mits de steun niet meer dan 2,2 Miljoen € bedraagt). Boven € 2,2 miljoen mag wel steun worden verleend, maar moet de omvang van de steun op een andere wijze worden berekend (artikel 55, lid 10 van de AGVV).
- De maximale nominale investeringssteun en rekening houdend met eventuele staatssteun uit andere publieke bronnen bedraagt € 33 miljoen of de totale kosten indien deze meer dan 110 miljoen EUR per project bedragen.

Artikel 56 (Investeringssteun voor lokale infrastructuurvoorzieningen)

- Doelgroep: alle ondernemingen
- In aanmerking komende investeringen: investeringen in materiële en immateriële activa met betrekking tot de bouw of modernisering van lokale infrastructuurvoorzieningen waar het om infrastructuur gaat die op het lokale niveau bijdraagt tot het verbeteren van het ondernemings- en consumentenklimaat en het moderniseren en ontwikkelen van de industriële basis, met uitzondering van specifieke infrastructuur.
- De infrastructuurvoorzieningen worden aan belangstellende partijen op open, transparante en niet-discriminerende basis beschikbaar gesteld. De prijs die voor het gebruik of de verkoop van de infrastructuur wordt berekend, stemt overeen met een marktprijs.
- Iedere concessie of iedere andere vorm van toewijzing aan een derde om de infrastructuur te exploiteren, vindt op open, transparante en niet-discriminerende basis plaats, rekening houdende met de geldende aanbestedingsregels.
- De in aanmerking komende kosten zijn de kosten van de investeringen in materiële en immateriële activa.
- Het bruto steun equivalent uit de lening is niet hoger dan het verschil tussen de in aanmerking komende kosten en de exploitatiewinst van de investering. De exploitatiewinst wordt in mindering gebracht op de in aanmerking komende kosten, hetzij vooraf op basis van redelijke prognoses, hetzij via een terugvorderingsmechanisme.
- De maximale nominale investeringssteun en rekening houdend met eventuele staatssteun uit andere publieke bronnen bedraagt € 11 miljoen of de totale kosten indien die meer dan 22 miljoen EUR bedragen voor dezelfde infrastructuurvoorziening.

Stap 3: Toetsing aan de de-minimisverordening

Slechts wanneer de AGVV geen uitkomst biedt maakt FND gebruik van de de-minimis verordening:

- De de-minimisverordening betreft dus een "last resort" oplossing, waarvan idealiter alleen gebruik wordt gemaakt indien de vrijstellingsmogelijkheden uit de AGVV geen soelaas

bieden. FND streeft ernaar dat zoveel mogelijk de-minimisruimte voor de initiatiefnemers behouden blijft.

- Soms hebben initiatiefnemers hun de-minimis ruimte (maximaal € 300.000 in drie jaar) al voor een deel opgebruikt.

Conform de de-minimisverordening mag een onderneming over een periode van drie jaar tot een bedrag van € 300.000 aan niet-marktconforme steun ontvangen: de zogenaamde de-minimissteun. Om te bepalen of een onderneming door de financiering van FND dit plafond al dan niet bereikt, worden de volgende stappen doorlopen:

1. Er wordt bepaald of de verleende steun voldoet aan de EU-definitie van transparantie als bedoeld in art. 4 lid 3 de-minimisverordening. Is de verleende steun niet-transparant, dan kan geen de-minimissteun worden verleend.
2. Is de verleende steun transparant, dan wordt het vastgestelde renteverskil omgerekend naar een absolute waarde en over de looptijd van de lening netto contant gemaakt, zijnde de door FND te verlenen steun.
3. FND laat de onderneming een de-minimisverklaring (Bijlage 3) invullen en ondertekenen waaruit blijkt hoeveel de-minimissteun de onderneming in de afgelopen 3 jaren (36 maanden) heeft ontvangen.
4. De eerder ontvangen de-minimissteun wordt bij de door FND te verlenen steun opgeteld. Indien het totale bedrag niet uitkomt boven de € 300.000 is er geen sprake van staatssteun.

Bijlage 1: Tarievenbladen basisrente en opslagen

BASISRENTE + OPSLAGEN FND MODEL

Ingangsdatum	
Referenties	Richtlijnen financiële voorwaarden FND

Vaststelling basisrentepercentage FND	
Berekeningsgrondslag	Gewogen gemiddelde van 12 maands Euribor over laatste 3 maanden
Gemiddelde Grondslag	
Basisrentepercentage	x,x %

Risico-opslag		
Rating Categorie	Duiding	Opslag Basispunten
1	Voldoende zekerheden en looptijd <= 7 jaar	0-50
2	Voldoende zekerheden of looptijd <= 7 jaar	50-150
3	Onvoldoende zekerheden en looptijd > 7 jaar	150-300

Rentevast-opslag		
Rentevast-periode		Opslag Basispunten
1-5 jaar		0-50
6-10 jaar		50-100
11-15 jaar		100-250

Rente-opslag achterstelling		
Bij achterstelling		Opslag Basispunten
		0-500

RENTE EN OPSLAGEN FONDS ONTWIKKELKOSTEN ENERGIECOOPERATIES GRONINGEN

Rente		
Vaste rente		1,2%
Opslag/premie bij aflossing		20%